

Sak 7-18 Fastsetting av kvote for betinget skadefelling og lisensfelling av brunbjørn i Hedmark i 2018.

Sekretariatet i region 5 anbefaler ovenfor rovviltnemnda at det fattes vedtak om:

- samlet kvote for skadefelling og lisensfelling av brunbjørn i Hedmark på inntil 3 dyr
 - avgrensing av lisensfellingsområde
-

1. Bakgrunn

Gjennom behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004) og Innst. S. nr 174 (2003-2004) ble det vedtatt nasjonale bestandsmål for ulv, brunbjørn, gaupe, jerv og kongeørn. Det ble også vedtatt å opprette åtte forvaltningsregioner for rovvilt. I Forskrift om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften), av 18.3.2005 nr 242, er de regionale rovviltnemndene gitt myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling etter § 8 når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art og region, jf. §§ 7 og 4.

2. Styrende dokumenter

Rovviltforliket

Representantforslag 163 S (2010-2011) (rovviltforliket) legger nye føringer for forvaltningen av brunbjørn, gaupe og jerv, bl.a. når det gjelder uttak av skadegjørende individ.

I. Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven trådte i kraft 1. juli 2009. Loven gir omfattende bestemmelser for forvaltningen av naturens mangfold. Forskrift om forvaltning av rovvilt er hjemlet i viltloven og naturmangfoldloven. Naturmangfoldloven bestemmelser gir føringer for vedtak som gjelder rovviltets forvaltning. Noen av de viktigste bestemmelsene gjengis under.

§ 2. (Definisjoner)

g. Lisensfelling: Felling av et bestemt antall individer av en viltart med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og c), der kvoten er fastsatt av offentlig myndighet og det kreves at jegeren er registrert som lisensjeger i Jegerregisteret for å kunne delta.

§ 8. (kunnskapsgrunnlaget)

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Myndighetene skal videre legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder slik samisk bruk, og som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet.

§ 9. (føre-var-prinsippet)

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

§ 10. (økosystemtilnærming og samlet belastning)

En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

§ 12. (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.

§ 18. (annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene)

Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk

- b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom.
- c) for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning.

Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Rovviltforskriften

Rovviltforskriften § 3 første ledd definerer de nasjonale bestandsmålene for brunbjørn, gaupe, jerv og ulv, mens de regionale bestandsmålene for Hedmark er gitt i § 4 første ledd bokstav e: Region 5 – Hedmark – skal ha 10 ynglinger av gaupe, fem ynglinger av jerv og 3 ynglinger av brunbjørn, samt 4-6 årlige ynglinger av ulv, der 3 av disse skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge.

Bestandsmålet som gjelder ulv skal oppnås i felleskap i region 4 og 5. Når bestandene av den enkelte art ligger over disse regionale bestandsmålene har rovviltnemnda myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling, lisensfelling og kvotejakt, jf. henholdsvis §§ 8, 10 og 11.

Rovviltnemndene har også vedtaksmyndighet for bjørn når det er 10 ynglinger av bjørn i Norge eller mer. Det er et absolutt krav om at nemnda må være beslutningsdyktig i henhold til § 7 fjerde ledd.

Ved vurdering om nemnda har myndighet legges data om siste års yngling for brunbjørn til grunn, jf. § 7 første ledd, andre og tredje punktum.

I § 7 andre ledd heter det:

Rovviltnemndens vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriften § 3 tredje ledd og § 6.

Det er Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt som skal gi data om status og utvikling i bestandene, jf. § 3 siste ledd. Når kvote etter forskriften §§ 8, 10 og 11 er vedtatt, belastes irregulær avgang av rovvilt i regionen denne kvoten, jf. § 7 siste ledd.

Om skadefelling

Skadefelling er hjemlet i naturmangfoldloven § 18, første ledd bokstav b, jf. rovviltforskriften § 8; skadefelling av brunbjørn, gaupe, jerv og ulv er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå på husdyr eller tamrein. Rovviltnemnda eller Miljødirektoratet setter en kvote for betinget skadefelling, jf. rovviltforskriften henholdsvis §§ 8 og 13, og fellingstillatelse gis av Fylkesmannen innenfor den kvote og de vilkårene som er satt, jf. § 9, og føringer gitt i rovviltforliket. Kvoten som vedtas gjelder i perioden 1. juni til 15. februar, jf. § 8 første ledd siste punktum.

Skadefelling retter seg mot enkeltindivider, og er ikke et virkemiddel som kan benyttes til å regulere bestanden. Regulering av bestandsstørrelsen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt. Kvoten for betinget skadefelling kan derfor heller ikke direkte sammenlignes med en kvote for lisensfelling eller kvotejakt. Kvoten settes blant annet ut i fra det en forventer er realistisk at kan bli felt under skadefelling gjennom beitesesongen.

Vedtak om skadefelling er frikoblet fra grunneierretten.

Om lisensfelling

Lisensfelling av fredet rovvilt er hjemlet i naturmangfoldloven § 18, første ledd bokstav b og c, jf. rovviltforskriften § 10. I rovviltforskriften § 10 framgår det at «dersom vilkårene i forskriften § 7 er oppfylt, kan en rovviltneemd fatte vedtak om kvote for lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand av gaupe, jerv, bjørn og ulv. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning.»

3. Bestandsstatus og -utvikling hos brunbjørn i Hedmark

Med DNA-analysene har man etter hvert fått en god oversikt over brunbjørnens geografiske utbredelse og bestandsstørrelse i Norge. Disse innsamlingene startet i 2006, og gir et minimumstall for hvor mange brunbjørner som har vært innom Norge gjennom året. I 2017 ble det samlet inn 1034 prøver på landsbasis. 59 % av prøvene gav positivt resultat på brunbjørn. Av disse kunne man individbestemme og fastslå at 125 brunbjørner (samme antall som i 2016) hadde vært i Norge i 2017, fordelt på 70 hannbjørner og 55 binner. 43 av disse var ikke påvist i Norge tidligere. Dette kan være individer som ikke har blitt fanget opp i analysene, brunbjørn som nylig har innvandret eller unger som er født inn i bestanden.

I Hedmark ble det i 2017 samlet inn 280 prøver. Gjennom disse prøvene ble det påvist 48 brunbjørner, fordelt på 27 hannbjørner og 21 binner. Antall binner er dermed på samme nivå som i 2015. Andelen binner er økende i Hedmark. Binnene med tilhold i Hedmark har tidligere hovedsakelig blitt påvist i Trysil og Engerdal. I de senere år har det også blitt registrert binner i Elverum, Åmot og Åsnes.

Tabell 1: Brunbjørner påvist ved hjelp av DNA i Hedmark i perioden 2010 til 2017 fordelt på kjønn, antall brunbjørner som er registrert i Hedmark tidligere, estimat på yngling og antall brunbjørner som er registrert døde i Hedmark i samme periode (felt under skadefelling er angitt i parentes).

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Totalt	48	38	37	41	43	43	46	48
Hannbjørn	38	28	25	26	26	22	28	27
Binner	10	10	12	15	17	21	18	21
Gjenfunn	60 %	84 %	78 %	70 %	67 %	79 %	72 %	58 %
Estimert antall								
ynglinger	1,3	1,5	1,5	2,1	2,2	2,4	2,3	3,0
Avgang	6 (3)	5 (5)	4 (3)	3 (0) ³	2 (2)	2 (2)	4 (4)	2 (1)

Dokumentasjon på antall ynglinger av brunbjørn er vanskeligere enn for de tre andre store roviltartene, mye fordi man ikke kan spore på snø. Det er derfor laget en modell som beregner hvor mange brunbjørnkull som teoretisk fødes årlig i Norge. Denne modellen baserer seg på de årlige DNA-undersøkelsene sammen med kunnskap om bl.a. bjørnens arealbruk, kjønnsfordeling, binnenes alder ved første kull og dødelighet i bestanden. Disse beregningene anslår for Hedmark 2,4 ynglinger i 2015, 2,3 ynglinger i 2016 og 3,0 ynglinger i 2017. Bestandsmålet for Hedmark er 3 ynglinger. Totalt er det beregnet 6,9 ynglinger i Norge i 2017.

Utbredelsesområdet til binner er avgrenset til østlige områder i Hedmark mot riksgrensen hvor det ikke er husdyr på utmarksbeite, og det forekommer derfor sjelden skader på husdyr forårsaket av binner. Området med forekomst av binner strekker seg imidlertid inn i områdene til Elgå reinbeitedistrikt.

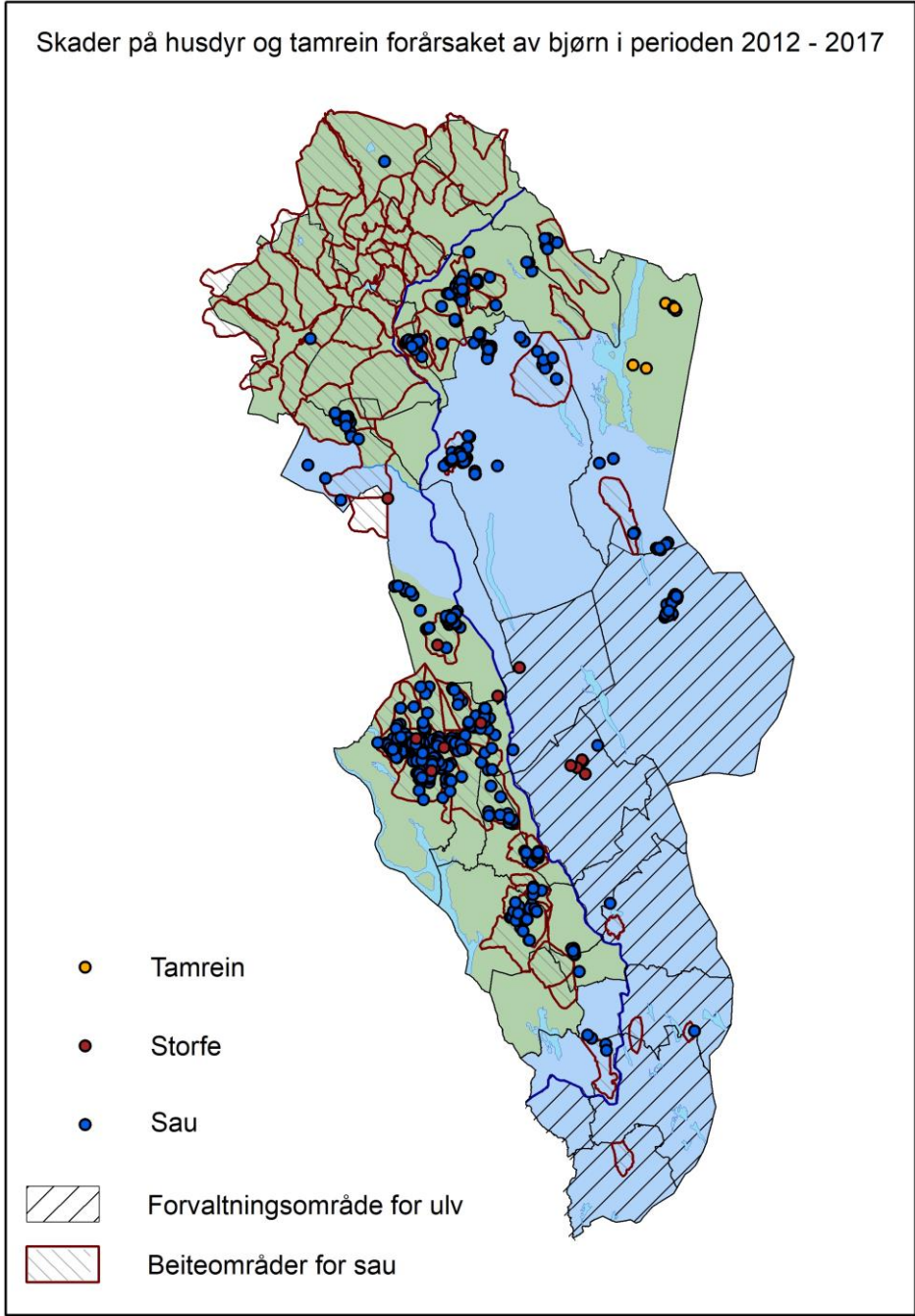
Kilder: Rapportserie fra populasjonsovervåking av brunbjørn i Norge basert på DNA-analyse av prøver samlet i Norge i perioden 2009 - 2017. Rapportene er i perioden 2009-2015 utarbeidet av NIBIO. Rapportene fra 2016 og framover er utarbeidet av NINA. Rapportene er tilgjengelige på Rovdata sine nettsider.

4. Skader forårsaket av brunbjørn

Det har vært en vesentlig nedgang i antall rapporterte skader på husdyr der bjørn er skadegjører siden 2010, men med en viss økning igjen fra 2015. Dette kan sees i sammenheng med at antallet hannbjørner har gått ned mens bestandsstørrelsen opprettholdes av en økning i antall binner. Det forekommer skader av bjørn på storfe, men det er kun snakk om få dokumenterte skader. Siste dokumenterte skader på storfe i Hedmark var i 2013 (6 skader), 2014 (3 skader) og 2015 (3 skader). Hannbjørnene beveger seg ofte over lange avstander gjennom året. Enkelte hanndyr vandrer gjennom de samme områdene langs samme rute flere år på rad, mens andre har mer tilfeldige trekkruiter i terrenget. Figur 1 viser dokumentert skader forårsaket av brunbjørn i tidsrommet 2012-2017.

Tabell 2: Utvikling av påviste skader på husdyr (sau og storfe) og tamrein forårsaket av bjørn i Hedmark

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Husdyr	311	224	153	114	91	25	99	123
Tamrein	1	0	0	5	0	0	0	2

Figur 1: Dokumenterte skader forårsaket av bjørn på husdyr og tamrein i Hedmark i perioden 2012 – 2017.

Det forekommer også skader forårsaket av bjørn på bikuber i Hedmark. I løpet av de siste årene har Hedmark birøkterlag, iverksatt omfattende inngjerding av bigårder som er skadeutsatt, og skadepotensialet er nå redusert. Fylkesmannen har støttet dette tiltaket med skadeforebyggende midler.

5. Om roviltnemndas myndighet til å fatte vedtak om betinget skadefelling og lisensfelling av brunbjørn

Roviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling, jf. roviltforskriften § 8, når kravene i § 7 og de regionale bestandsmålene, jf. § 4 første ledd bokstav e, er oppfylt (tabell 3). Data for siste års yngling legges til grunn for brunbjørn og ulv, mens gjennomsnittet for de tre siste årene legges til grunn for gaupe og jerv, jf. § 7 første ledd, andre og tredje punktum.

Tabell 3: Regionalt bestandsmål for brunbjørn

	Brunbjørn
Regionalt bestandsmål	3
Data for yngling	3,0

Sekretariatet viser til at det i siste offisielle statusrapport fra bestandsovervåking av brunbjørn framgår at det var 3,0 ynglinger i Hedmark. Dette innebærer at roviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling og lisensfelling av brunbjørn i henhold til roviltforskriftens §§ 7, 8 og 10.

6. Sekretariatets vurdering av naturmangfoldloven §§ 8-12

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 skal ligge til grunn for all utøving av offentlig myndighet som berører naturmangfoldet, jf. § 7, og vurderingene skal framgå av beslutningen. Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 8, jf. også roviltforskriften § 7 andre ledd og § 3 tredje ledd. Biologien og økologien til brunbjørn er godt undersøkt, og gjennom Nasjonalt overvåkningsprogram for rovilt følges bestandsstatus og -utvikling for arten godt. Imidlertid er det vanskelig å beskatte små bestander; for hard beskatning behøver ikke å synes før etter flere år, og selv små tilfeldigheter i bestanden kan føre til at rekrutteringen blir dårligere en tid.

Sekretariatet viser til prinsippet om differensiert forvaltning av rovilt, jf. roviltforskriften § 1 og forvaltningsplanen for rovilt i Hedmark. Med 'differensiert forvaltning' menes at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike roviltartene. Forvaltningsplanens sonering mellom prioriterte beiteområder og områder som er viktige for å oppnå bestandsmålene for rovilt vil ligge til grunn for Fylkesmannens vurderinger ved saksbehandling av søknader om fellingstillatelse for betinget skadefelling. Terskelen for å innvilge en fellingstillatelse vil være høyere i områder som er prioritert for å oppnå bestandsmålet for rovilt og hvor det er iverksatt tyngre forebyggende tiltak enn i prioriterte beiteområder. Ved å nytte differensiert forvaltning mener sekretariatet at prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, herunder lokalisering, i naturmangfoldloven § 12 er ivaretatt.

Ut i fra den vitenskapelige dokumentasjonen som foreligger om bestandsstatus og utvikling for brunbjørn mener sekretariatet å ha tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag til å kunne anbefale en samlet kvote for betinget skadefelling og lisensfelling av brunbjørn, uten at den samlede belastningen blir for stor og irreversible skader vil påføres bestanden, jf. naturmangfoldloven §§ 8 og 10. Paragrafene 9 og 11 anses ikke som relevante i denne sammenheng.

7. Sekretariatets vurdering av samlet kvote for lisensfelling og skadefelling

Ved vurdering av kvote for lisensfelling og betinget skadefelling skal rovviltnemnda, ifølge kommentarene til rovviltforskriften § 7 annet ledd, gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen.

Brunbjørnbestanden i Hedmark ut fra føringer gitt i Rovviltforliket

I punkt 3.1. i rovviltforliket er størrelsen på brunbjørnbestanden ut i fra antall ynglinger bestemt. Her heter det:

(...) Det skal tilstrebes et jevnere forhold mellom binner og hannbjørn enn i dag, jf. pkt. 2.2.17 og 2.2.18, og det settes et tak på antall hannbjørner slik at dette ikke skal overstige 1,5 ganger antallet binner. Dog ikke slik at uttaket av hannbjørn tas innenfor binneområdene. Antallet binner settes til 6,5 pr. yngling.

Ut i fra dette og det regionale bestandsmålet i Hedmark skal det være 19,5 binner og inntil 29,3 hannbjørner i fylket. Nettotallene ut i fra DNA-kartlegging og kjent avgang i 2017 tilsier at det var 21 binner og 25 hannbjørner i fylket forut for reproduksjon i 2018. Antallet ynglinger er dermed på bestandsmålet, og antall påviste hannbjørner er innenfor føringene for antallet gitt i rovviltforliket punkt 3.1.

Om kvote for betinget skadefelling

Sekretariatet anser at omfanget av skader forårsaket av bjørn tilsier at rovviltnemnda bør vedta en kvote for betinget skadefelling av brunbjørn overfor Miljødirektoratet. I 2017 fastsatte direktoratet en samlet skadefellingskvote på fem brunbjørner for regionene 5 (Hedmark), 6 (Midt-Norge), 7 (Nordland) og 8 (Troms og Finnmark). Det ble felt to brunbjørner i Hedmark i 2017, én av disse på skadefelling. Med bakgrunn i kjent avgang av brunbjørn de siste år, kunnskap om bestandsmessige forhold og føringer i forvaltningsplanen samt siste års skadeomfang på bufe, anbefaler sekretariatet en kvote for betinget skadefelling på tre brunbjørn i Hedmark.

Om lisensfelling av brunbjørn

Lisensfelling er det foretrukne virkemiddelet for regulering av bestanden. Sekretariatet viser til føringene om bestandsstørrelse av brunbjørn i rovviltforliket og nettoantallet av dyr i Hedmark forut for reproduksjon i 2017. Det ble i 2017 registrert 27 hannbjørner og 21 binner i fylket, og en avgang på 2 hannbjørner. Bestandsmålet slik det er gitt i Stortingets rovviltforlik tilsier en bestand på ca. 19 hunnbjørner og inntil 29 hannbjørner når bestandsmålet er nådd. Når det skal gjennomføres bestandsregulering ved lisensfelling av brunbjørn, må fastsetting av kvoten blant annet basere seg på kjent avgang av individer de siste år.

Sekretariatet viser til naturmangfoldloven sin vektlegging av kunnskapsgrunnlag og føre-var-prinsippet, jf. §§ 8 og 9, videre til pkt. 3.1 i rovviltforliket, samt til kjent avgang av brunbjørn i Hedmark de siste år. Siden 2010 til dags dato er det felt 26 brunbjørner i Hedmark (pluss en påkjørt av bil). Sekretariatet anser at det ut fra muligheten til å nå bestandsmålet kommende år samlet sett ikke bør felles mer enn tre brunbjørner i Hedmark i 2018 gjennom skadefelling og lisensfelling.

Ut i fra skadehistorikk og skadeomfang på husdyr og tamrein forårsaket av brunbjørn, er sekretariatet av den oppfatning at rovviltnemnda kan vedta å åpne for lisensfelling av brunbjørn i deler av Hedmark på eventuell resterende dyr på skadefellingskvoten, jf. Naturmangfoldloven § 14.

8. Sekretariatets vurdering av lisensfellingsområde og hjemmelsgrunnlaget for lisensfelling i henhold til naturmangfoldloven § 18, første ledd, bokstav b

Gjennom KLDs klagebehandling av rovviltnemndenes vedtak om lisensfelling av ulv 2016 ble det klarlagt at vurdering av hjemmelsgrunnlaget for felling i medhold av nml § 18 bokstav b og c må gis en mer inngående vurdering enn tilfellet har vært ved tidligere vurderinger av lisensfelling av fredet rovvilt. Sekretariatet legger til grunn at rent prinsipielt må den samme vurdering i henhold til nml § 18 bokstav b og c gjøres for vedtak om lisensfelling av både ulv, brunbjørn og jerv.

I naturmangfoldloven § 18, første ledd, bokstav b heter det:

Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk (...)

b. for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom,

(...)

Vedtaket etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Formålet med uttak etter nml. § 18, bokstav b er å forhindre skade. Det er ikke slik at felling kan skje i alle tilfeller når ett av vilkårene i § 18, første ledd, er oppfylt. Etter annet ledd kreves det i tillegg både at uttak ikke truer bestandens overlevelse og at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Naturmangfoldloven krever at det foreligger en viss risiko for skade av et visst omfang, jf. også brev av 20.12.2016 fra KLD. Bernkonvensjonen krever at formålet med fellingen er å avverge «serious damage», mens loven etter sin ordlyd krever at formålet er å avverge «skade». Loven må likevel forstås slik at den oppstiller et visst minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang. Ikke enhver skade på de verdier som er nevnt i § 18 første ledd b, kan anses for å åpne for uttak. I praksis er det skade på husdyr og tamrein som er de vanlige skadetyperne. Energi- og miljøkomiteen har i sine flertallsmerknader, jf. Innst. 257 L (2016-17) understreket at også hund skal være omfattet av begrepet «husdyr».

I områder hvor brunbjørn kan komme i kontakt med beitedyr vil det alltid være en mulighet for at skader kan oppstå. Skadepotensial sier noe om hvor stor denne muligheten er i en gitt situasjon. Skadepotensialet kan reduseres ved å gjøre tiltak som skiller beitedyr og brunbjørn, f.eks. med rovdyravvisende gjerde. Skadepotensialet kan også reduseres ved å endre produksjon til husdyrhold som er mindre utsatt for angrep, som ved omlegging fra sau til storfe. Selv om skadepotensialet ved begge disse driftsformene er begrenset, vil det aldri kunne elimineres helt.

De viktige beiteområdene for husdyr og tamrein framgår av forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark, jf. figur 1. De fleste viktige beiteområdene ligger innenfor grønn sone i forvaltningsplanen, der hensynet til beitenæringen skal prioriteres. Blå sone i forvaltningsplanen rommer både områder som er viktige for å oppnå bestandsmålene for rovvilt og viktige beiteområder. Blå sone vest for Glomma i Stor-Elvdal har som formål å gi bedre utveksling av individer mellom de ulike delpopulasjonene av den sør-norske jervebestanden.

Forekomsten av binner er i Hedmark særlig knyttet til de østre deler, og ligger i hovedsak i blå sone i forvaltningsplanen for rovvilt. I binneområdene er det noe storfe på beite, men lite sau, og skadene på husdyr i binneområdene er begrenset. Binneområdene strekker seg også inn i de nordøstre delene av Engerdal kommune, som rommer beiteområdene til sør-samisk tamreindrift i Elgå reinbeitedistrikt. Felling av binner vil kunne føre til at bestandsmålet ikke nås de kommende årene. Skader av bjørn på tamrein er særlig knyttet til ukene omkring kalving, og det er relativt få dokumenterte skader av bjørn på tamrein i Elgå (jf. tabell 2). I forvaltningsplan for rovvilt i Hedmark

er det for lisensfelling av bjørn angitt at «Områder med fast forekomst av binner skjermes for lisensfelling inntil bestandsmålet er nådd. Det åpnes likevel for lisensfelling innenfor området til Elgå reinbeitedistrikt.» Føringene i forvaltningsplanen må i dette tilfelle veies mot muligheten for felling av binner, med fare for at bestandsmålet ikke nås de kommende årene.

Sekretariatet viser til figur 1, der skader forårsaket av brunbjørn på sau, storfe og tamrein i perioden 2012 til 2017 er vist. Figuren viser også de ulike sonene i forvaltningsplan for rovvilt i Hedmark, samt avgrensning av viktige beiteområder. Bestanden av brunbjørn er akkurat på bestandsmålet. Antallet dyr som kan tas ut, og fortsatt sannsynliggjøre at bestandsmålet også nås kommende år, er lavt. Dette tilsier at lisensfellingsområdet bør avgrenses til de områder der skadepotensialet er størst.

Sekretariatet viser til forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark, og anbefaler at lisensfellingsområdet for bjørn avgrenses til grønn sone, samt blå sone vest for Glomma i Stor-Elvdal. Fellingsområdet overlapper da noe med binneområdet i Elgå reinbeitedistrikt. Sekretariatet mener derfor at det bør settes et tak for antall binner som kan felles, slik at lisensfellinga kan avsluttes i dette området dersom det skulle bli felt en binne.

I dette området inngår følgende kommuner i sin helhet: Folldal, Alvdal, Tynset, Tolga, Os, Ringsaker, Hamar, Løten, Stange og Nord-Odal kommuner. I tillegg inngår de deler av kommunene Åsnes, Våler, Elverum, Åmot, Rendalen og Stor-Elvdal som ligger vest for Glomma, samt den delen av Engerdal kommune som ligger nord og øst for følgende grense: Fra riksgrensen og vestover langs rv 218 til Femundsenden, videre langs Femunden til Gløta og etter denne til Isteren. Videre nordover langs sjøens vestsida til Isterens nordende i Bjørnfjordvika, derfra over til Jonasodden. Videre nordover langs vestsida av Femunden til grensen til Os kommune.

Sekretariatet viser til at det foreslåtte lisensfellingsområdet er avgrenset til områder hvor det gjennom flere år (jf. figur 1) har vært omfattende skader forårsaket av bjørn. I disse områdene går det et stort antall sau og tamrein på beite, og sekretariatet anser at det ikke finnes andre forebyggende tiltak. Innenfor denne avgrensingen kan det etter sekretariatets oppfatning fattes vedtak om lisensfelling med hjemmel i nml § 18 bokstav b. Sekretariatet har ikke gjort en vurdering av hjemmelsgrunlaget for lisensfelling av de delene av Hedmark som ikke inngår i det anbefalte lisensfellingsområdet.

9. Sekretariatets forslag til vedtak

1. Om nemndas myndighet

Rovviltnemnda viser til de nasjonale målsettingene om tre årlige ynglinger av brunbjørn i Hedmark. Nemnda anser at bestanden av brunbjørn ligger på det regionale bestandsmålet og at nemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling og lisensfelling av brunbjørn i 2018, jf. rovviltforskriften §§ 8 og 10, jf. også §§ 4 og 7.

2. Fastsetting av kvote for betinget skadefelling av bjørn og åpning for lisensfelling

For å forebygge betydelige skader på husdyr og tamrein forårsaket av brunbjørn anser rovviltnemnda at det er behov for en kvote for betinget skadefelling i Hedmark. Nemnda har fått forelagt den siste tilgjengelige vitenskapelige kunnskapen om brunbjørnens bestandsstatus og -utvikling i Hedmark. jf. naturmangfoldloven § 8. Det foreligger betydelig kunnskap om den skandinaviske bestanden av brunbjørn, og føre-var-prinsippet, jf. § 9, tillegges derfor mindre vekt. Nemndene anser at en kvote på inntil tre dyr ikke vil påføre bestanden en for stor samlet belastning, jf. nml § 10. Hensynet til differensiert forvaltning er lagt til grunn for vedtaket, jf. nml § 12. Nemndene anser ikke at nml § 11 er relevant i denne sammenheng.

Forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark vil ligge til grunn for iverksettelse av eventuelle fellingstillatelser, jf. også rovviltforskriften §§ 1, 6 og 9. Gjennom denne differensierte forvaltningen er hensynet til lokalisering i naturmangfoldloven § 12 vurdert. Rovviltnemnda anser ikke at §§ 9 og 11 er relevant i denne sammenheng.

Det fastsettes en kvote på tre brunbjørn for betinget skadefelling.

Rovviltnemnda åpner for lisensfelling av brunbjørn på eventuell gjenværende skadefellingskvote til høsten. Nemnda anser at det maksimalt kan felles tre brunbjørner totalt ved skadefelling og lisensfelling i Hedmark. Dersom det under lisensfelling blir felt en binne gis Fylkesmannen fullmakt til å avslutte lisensfellinga i området der det forekommer binner.

3. Lisensfellingsområde

Rovviltnemnda viser til forvaltningsplan for rovvilt i Hedmark, og anbefaler at lisensfellingsområdet for bjørn avgrenses til grønn sone, samt blå sone vest for Glomma i Stor-Elvdal.

I dette området inngår følgende kommuner i sin helhet: Folldal, Alvdal, Tynset, Tolga, Os, Ringsaker, Hamar, Løten, Stange og Nord-Odal kommuner. I tillegg inngår de deler av kommunene Åsnes, Våler, Elverum, Åmot, Rendalen og Stor-Elvdal som ligger vest for Glomma, samt den delen av Engerdal kommune som ligger nord og øst for følgende grense: Fra riksgrensen og vestover langs rv 218 til Femundsenden, videre langs Femunden til Gløta og etter denne til Isteren. Videre nordover langs sjøens vestsida til Isterens nordende i Bjørnfjordvika, derfra over til Jonasodden. Videre nordover langs vestsida av Femunden til grensen til Os kommune.

Rovviltnemnda anser at en lisensfelling av brunbjørn innenfor det beskrevne lisensfellingsområdet kan skje med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav b.

4. Lisensfellingsperiode

Lisensfellingsperioden fastsettes til perioden fra 21. august til 15. oktober 2018.

5. Vilkår for deltakere i lisensfelling

Jeger plikter å holde seg oppdatert om status for lisensfellinga minst en gang daglig under fellingsforsøk. Fylkesmannen oppretter en bjørnetelefon som gir jegeren opplysning om antall felte dyr og hvor mange dyr som gjenstår på kvoten. Jeger plikter også å registrere seg som bruker av Fylkesmannens løsning for SMS-varsling om status for lisensfellinga.

Vedtaket er fattet med hjemmel i § 10 i forskrift om forvaltning av rovvilt av 18. mars 2005, jf. § 18 i lov om forvaltning av naturmangfold av 19. juni 2009. Dette vedtaket er et enkeltvedtak og kan påklages i medhold av forvaltningsloven kapittel VI, senest innen 3 uker etter at vedtaket er gjort kjent.